

σεις μέ τις όποιες έπαναπατρίσθηκε ούσιαστικά στό Κ.Κ.Ε.) ίσχυρίστηκε – όχι έντελώς άδικα – ότι τό ΠΑΣΟΚ περιέχει ένα μεγάλο τμήμα τής ΕΑΜΟγενούς Άριστεράς. «Τό Ποσοστό αυτό άποτελεί φυσική (ύπογράμμωση δική μας) έκλογική πελατεία του Κ.Κ.Ε.» κατέληγε.

Παρατηρεί κανείς λοιπόν ότι για τό Κ.Κ.Ε. τό ΠΑΣΟΚ άποτελεί φραγμό στό δρόμο για τήν πλήρη του ανάπτυξη. Ο δυναμισμός του τελευταίου συντελεί στην παραμονή στους κόλπους του ενός μεγάλου ποσοστού που διαφορετικά ίσως νά είχε πυκνώσει τις τάξεις του Κ.Κ.Ε. Για τους κομμουνιστές μία πολιτική πυγμής άπέναντι στό ΠΑΣΟΚ είναι άναγκαία μέχρι νά πετύχουν αυτό που θεωρούν άνέβασμα του κόμματός τους στη φυσιολογική του δύναμη.

Άνεξάρτητα όμως άπ' όλα τά παραπάνω, τό ΠΑΣΟΚ, άφού έξετάσε τήν περίπτωση ύπόδειξης προσώπου μεγάλου κύρους, όπως ο κ. Ντεγιάννης (Βήμα 8.10.78), δέν περίμενε πολύ. Διαπιστώνοντας τήν ύπαρξη σοβαρών δυσκολιών για τήν άποδοχή – άπό τό Κ.Κ.Ε. – ύποψήφιου δικής του έκλογής, προχώρησε στην άνακήρυξη ενός σχετικά πετυχημένου περιφερειακού Δημάρχου, του κ. Μπέη σάν ύποψήφιου τής παράταξης του. Παρ' όλα τά παραπάνω, γεγονός είναι, ότι και τά δύο αυτά κόμματα τής Άριστεράς βρέθηκαν εκ των πραγμάτων σέ δύσκολη θέση κατά τήν προεκλογική περίοδο. Η εύρύτερη στρατηγική τους τούς ύπαγόρευε, άφ' ενός μέν τήν διατήρηση των θέσεων τους ώστε νά μήν φανούν ότι ύποκύπτουν τό ένα στό άλλο, άφ' έτέρου δέ τή διατήρηση ενός βαθμού ήπιότητας και κλίματος συνεργασίας για νά μήν σπάσουν οι δεσμοί τους και δυσκολευτούν έτσι στό μέλλον άλλες, περισσότερες άναγκαίες συνεργασίες. Έτσι στην Έξόρμηση τής προεκλογικής περιόδου δέν βρίσκεται κανείς παρά μόνο σποραδικές «έπιθέσεις» κατά του Κ.Κ.Ε. κυρίως

μέ θέμα τό ότι ο κ. Θεοδωράκης δέν ήταν ειδικός για Δήμαρχος ή ότι ή ΚΝΕ θά έκανε τό έργο τής προβολής του μέ «βαρεία καρδιά». Γεγονός πάντως είναι ότι ο Ριζοσπάστης (5.10.78) δέν δίστασε σέ άρθρο του νά κατηγορήσει τό ΠΑΣΟΚ για «στροφή προς τά δεξιά» δείχνοντας έτσι ότι τό Κ.Κ.Ε. δέν άγνοούσε τους περιορισμούς που έπέβαλε στό κόμμα του κ. Ά. Παπανδρέου ή άνάγκη για προβολή του «Άστικού» του προσώπειου. «Οί Κοινωνικές βάσεις του ΠΑΣΟΚ, ή δομή και στελέχωση του ή ή ιδεολογία του, άντικειμενικά, προσφέρουν έδαφος για μία τέτοια στροφή», έγραφε. Στη συνέχεια, τό όργανο του Κ.Κ.Ε. έπιστούσε τήν προσοχή στην ως τώρα «σωβινιστική διαδρομή» του ΠΑΣΟΚ τονίζοντας ότι «τό ΠΑΣΟΚ θελήσε νά δώσει έξετάσεις καλής διαγωγής οδηγώντας τά πράγματα ως τή διάσπαση». Ο Ριζοσπάστης παρατηρεί ότι μέ τόν τρόπο αυτό θά ίκανοποιείτο ή κεντρώα πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ και ή Κοινή Γνώμη ή οποία, έξυπνοει, προτιμούσε τόν κ. Μπέη που «προωθούταν έντονα άπό τά μονοπώλια του Τύπου» (δέν είναι μυστικό σέ ποιό συγκρότημα αναφέρεται εδώ ο άρθρογράφος). Σάν «στροφή προς τά Δεξιά», όπως δείχνει ή άρθρογραφία του όργάνου τής Άκρας Άριστεράς φαίνεται ότι ή τελευταία τούτη θεωρεί τήν ψήφιση άπό τό ΠΑΣΟΚ του δεύτερου χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου τής Ε.Ο.Κ., τήν αντίδραση του κ. Παπανδρέου στη συνάντηση Ράλλη-Κοσύγκιν (όταν ο άρχηγός του ΠΑΣΟΚ κατήγγειλε τή Μόσχα ή «φιλοτουρκισμό») και τέλος τή συνάντησή του μέ τήν Ένωση Έλλήνων Έφοπλιστών, όπου τούς δήλωσε ότι θά επιδιώξει νά διατηρήσει ειδικές προνομιακές ρυθμίσεις, καθώς και εκείνη μέ τή διεύθυνση του χρηματιστηρίου «πού προκάλεσε ένθουσιασμό στους στενούς χρηματιστηριακούς κύκλους».

Άπαντώντας στην παραπάνω επίθεση, ή Έξόρμηση απέφυγε τή λεπτομερή αντίκρουση των έπιχειρη-

μάτων του άρθρογράφου του Κ.Κ.Ε. Κατηγόρησε όμως τό Κ.Κ.Ε. σάν «άθλιο παζαρευτή» (γιατί ζήτησε έξη άκόμα Δήμους για νά στερξει στην έκλογή του κ. Μπέη) και άκόμα σάν «νεροκουβαλητή τής Δεξιάς» τήν οποία ανταμείβει για τό άνοιγμα προς τή Σοβιετική Ένωση διασπώντας τήν Άριστερά. Έν τούτοις, οι διαφορές παραμερίσθηκαν προσωρινά μπροστά στην άνάγκη παρουσίασης τής εικόνας μιας ένότητας, άπαραίτητης για τό β' γύρο. Έτσι μετά τήν έφησούχηση του ΚΚΕ άπό τήν αύξηση τής δύναμής του και εκείνη του ΠΑΣΟΚ άπό τό ψηλό ποσοστό του κ. Μπέη, ξανάρχισε ή συνεργασία. Πόσο όμως θά κρατήσει;

Γύρω άπό τόν πολιτικό χαρακτήρα των Δημοτικών έκλογών οι συζητήσεις ύπηρεξαν συχνές. Κανείς καλόπιστος παρατηρητής δέν μπορεί νά τό άρνηθει.

Έν τούτοις, Κυβέρνηση και Άντιπολίτευση, πήραν – και κράτησαν – έντελώς άκραίες θέσεις. Η μέν Κυβέρνηση μέ τόν ισχυρισμό ότι έφ' όσον δέν όνομάζει ύποψήφιους, δέν πολιτικοποιεί τις έκλογές, ή δέ Άντιπολίτευση μέ τήν έξ ίσου ύπερβολική αντίληψη ότι οι δημοτικές έκλογές θά άποτελούσαν «καταδίκη τής διεύρυνσης και Μάχη για τή... Δημοκρατία»!

Είναι σχήμα όξύμωρο νά μιλάει κανείς για πολιτικοποίηση ή όχι ενός γεγονότος (των Δημοτικών έκλογών) τό όποιο είναι πολιτικό έξ όρισμού σέ κάθε Δημοκρατία γιατί α) προϋποθέτει λαϊκή κινητοποίηση και β) δέν είναι δυνατόν νά άφήσει άδιάφορα τά πολιτικά κόμματα. Τό μέγα λάθος τής Άριστεράς είναι ότι αποδίδει σ' αυτό τήν ίδια σημασία μέ τις βουλευτικές έκλογές ένώ ύπάρχουν τεράστιες διαφορές μεταξύ των δύο αυτών τύπων έπιλογής, διαφορές τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές. Μία άπό τις σπουδαιότερες άναμφισβήτητες είναι ή πεποίτηση του μή άπόλυτα κομματικοποιημένου πολίτη ότι έφ' όσον ήδη άποφάσισε για τά καθ' έαυτού πολιτικά θέματα στίς βου-

λευτικές εκλογές, δέν υπάρχει λόγος νά τό ξανακάνει στίς δημοτικές. Είναι χαρακτηριστικό ότι τό ΠΑΣΟΚ, ίσως γιά νά αποφύγει τό σκόπελο τής αφελοῦς ἐξομίωσης τών δύο τύπων ἐκλογῆς, συγκέντρωσε τήν προσοχή του στήν προβολή τής θεωρίας ότι ἡ ἐπιλογή «δημοκρατικῶν» (βλ. ἄλλοῦ στό παρόν τεῦχος, σύντομη ἀνάλυση γιά τήν αὐθαίρετη χρήση αὐτῆς τής λέξης ἀπό τήν Ἀριστερά) ὑποψηφίων θά ὀδηγήσει στήν «ἀνεξαρτησία καί αὐτονομία» τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης! Ἡ ἀποψη τούτη δέν φαίνεται νά ἐπαληθεύτηκε κατά τήν τριετία τῆς προηγουμένης διακυβέρνησης πολλῶν δήμων ἀπό τήν Ἀριστερά.

Ἐν τούτοις, νομίζουμε ότι τό θέμα τῆς αὐτονομίας τῆς Τ.Α. δέν ἔτυχε ὅσης προσοχῆς χρειάζεται ἀπό τήν Κυβέρνηση. Εἶναι γεγονός ότι ἡ δυσαρέσκεια τών πολιτῶν στό ἐπίπεδο τῆς καθημερινῆς τους ζωῆς μέσα στό Δῆμο ἢ τήν Κοινότητα σπάνια διοχετεύεται πρός τούς Δημοτικούς ἄρχοντες ἐφ' ὅσον οἱ πολίτες γνωρίζουν ότι ἡ ἐξουσία τους εἶναι περιορισμένη.

Σέ πολλές περιπτώσεις ἡ δυσαρέσκεια αὐτή διοχετεύεται κατ'ἐυθείαν ἐναντίον τῆς Κυβέρνησης καί εἶναι αὐτή ἀκριβῶς τήν ὁποία ἐκμεταλλεύονται ὄσοι πολεμοῦν τό κόμμα πού βρίσκεται στήν ἐξουσία. Βεβαίως χρειάζεται νά παρατηρήσει κανεῖς μιά κατάσταση προσεκτικά γιά νά καταλάβει σέ ποῖο σημείο ἀρχίζει ἡ ἐπιλογή τών εὐθυνῶν. Στήν Ἀθήνα π.χ. ἐνῶ τῆ δυσαρέσκεια γιά τό θέμα τῆς ἀποχέτευσης τήν εἰσπράττει στό ἀκέραιο σχεδόν ἡ Κυβέρνηση, ἐκείνη πού ἀφορᾶ τήν καθαριότητα καί τήν ἐν γένει παραμέληση τῆς πόλης τήν εἰσέπραξε ἀναμφιβόλως ἡ προηγούμενη Δημοτική Ἀρχή μέ ἐπικεφαλῆς τόν κ. Παπαθεοδώρου.

ΤΑ ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΓΥΡΟΥ: ΜΙΑ ΠΑΡΑΝΟΗΣΗ

Τά ἀποτελέσματα τών δημοτικῶν

ἐκλογῶν χαρακτηρίστηκαν ἀπό τήν Ἀντιπολίτευση σάν θρίαμβος τών «δημοκρατικῶν» δυνάμεων. Πρέπει νά τονισθοῦν, γιά ὅσους χωρίς νά ἐξετάσουν τά πράγματα θεωρῶσιν ἀκριβή τόν παραπάνω ἰσχυρισμό, τά ἀκόλουθα:

- ἡ «Δημοκρατική Συνεργασία» (ἡ σύμπραξη δηλ. ὁλόκληρης τῆς Ἀντιπολίτευσης καί κυρίως ΠΑΣΟΚ καί Κ.Κ.Ε.) περιορίσθηκε τελικά σέ εἴκοσι περίπου δήμους.
- ἀπό τούς 141 δήμους στούς ὁποίους, στόν πρώτο γύρο (ὅταν δηλ. τά ΕΠΙΚΕΝΤΡΑ παρέδιδαν τήν ὕλη τοῦ παρόντος τεύχους), ὑπῆρξαν τελικά ἀποτελέσματα, ἡ Ἀντιπολίτευση πήρε μόνο ἐξήντα. Στούς ὑπόλοιπους 81 ἐξελέγησαν οἱ ἀνεξάρτητοι ὑποψήφιοι, ἐκείνοι δηλ. πού δέν εἶχαν τήν ὑποστήριξή της.
- Σέ μερικές περιπτώσεις πρώτος καί δεύτερος ἐπικρατήσας ὑποψήφιος δέν προερχόταν ἀπό τόν χώρο τῆς Ἀντιπολίτευσης. Στήν Λαμία π.χ. ὅπου τό ΠΑΣΟΚ καί τά ἄλλα κόμματα πλὴν τοῦ Κ.Κ.Ε. εἶχαν δικό τους ὑποψήφιο, καί τό Κ.Κ.Ε. ἐπίσης δικό του, ἐξελέγη ὁ κ. Φίλης, ὁ ἕνας ἀπό τούς δύο ἀνεξάρτητους ὑποψήφιους, ἐνῶ ὁ δεύτερος κατέλαβε τή δεύτερη θέση. Τό ἴδιο συνέβη καί σέ ἄλλες πόλεις.
- Εἴκοσι καταξιωμένοι ὑποψήφιοι δήμαρχοι τοῦ ΠΑΣΟΚ στήν Ἀττική καί δύο «φαβορί» (οἱ κ.κ. Φωτίου καί Φθενάκης στόν Κορυδαλλό καί στό Κερασίσι) δέν ἐξελέγησαν (*Βραδυνή*, 19.10.78). Τό γεγονός ἐπεσήμανε καί ὁ *Ριζοσπάστης* (18.10.78) ὁ ὁποῖος ἀποδίδει τήν κατάσταση στίς «τάσεις ἡγεμονισμοῦ» ἀπό τίς ὁποῖες κατέχονται ὀρισμένοι παράγοντες τοῦ ΠΑΣΟΚ.
- Μολοντί τό ΠΑΣΟΚ δέν ἐμφάνισε ἀμιγῆ ψηφοδέλτιο σέ κανένα δήμο (παντοῦ συνεργάσθηκε καί μέ ἄλλα κόμματα τῆς Ἀντιπολίτευσης), ἐν τούτοις τό

ποσοστό πού συγκέντρωσε ἦταν σαφῶς μικρότερο ἀπό ἐκεῖνο πού πήρε *μόνο του* στίς βουλευτικές ἐκλογές τοῦ 1977.

Ἀκολουθώντας λοιπόν πολιτική ἐρμηνεία τοῦ εἴδους στό ὁποῖο ἀρέσκεται τό ἴδιο τό ΠΑΣΟΚ θά μπορούσαμε νά ἰσχυρισθοῦμε ότι ἡ ἐκλογική του δύναμη ἔπεσε. Ἐπειδή ὅμως – ὅπως εἶδαμε – ἡ πολιτική σημασία τών δημοτικῶν ἐκλογῶν εἶναι ἰδιάζουσα καί ἐπειδή τό μεγάλο ποσοστό τών κ.κ. Μπέη καί Σκυλίτη (15% καί 43% πάνω ἀπ' τή δύναμη τών κομμάτων τους) δέν εἶναι δυνατό νά θεωρηθεῖ καθαρὰ πολιτική πράξη (ἐκτός ἂν, ὡς διά μαγείας, ὁ μισός πληθυσμός τοῦ Πειραιᾶ ἀπέκτησε ξαφνικά φιλοδικτατορικά πολιτικά φρονήματα!) δέν θά ὀδηγηθοῦμε σέ τέτοια αὐθαίρετα συμπεράσματα. Γεγονός εἶναι ὅτι ἡ πολιτικοποίηση ὑπῆρξε μεγάλη κυρίως μέσα στούς κόλπους τῆς Ἀντιπολίτευσης ὅπου ἡ διαμάχη πήρε ἐξαιρετικά μεγάλες διαστάσεις. Ἀναρωτιέται κανεῖς τί θά συμβεῖ ἂν – ὅπως καί στό παρελθόν – συνεχισθεῖ μέσα στούς ἴδιους τούς δήμους. Ταυτόχρονα πολιτικοποίηση ὑπῆρξε καί στόν χώρο τῆς κυβερνητικῆς παράταξης ὅπου ἀκούστηκαν παράπονα γιά ὑποστήριξη τών μέν κατά τών δέ. Ἄλλωστε, καί ἡ κυβερνητική θέση περί «λαϊκοῦ Μετώπου» ἦταν πράξη πολιτική.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μπορεῖ νά καταλήξει κανεῖς τελικά στήν πεποίθηση ότι οἱ παρούσες δημοτικές ἐκλογές διέψευσαν κάθε ἐπίσημό τους χαρακτηρισμό. Καί ὑπῆρξαν αὐτό πού ἦταν πάντοτε: Πράξη μερικά πολιτική, καί μερικά τοπικοῦ καί προσωπικοῦ χαρακτήρα. Ἡ πολιτική τους φύση ἦρθε στήν ἐπιφάνεια κυρίως μέσα ἀπό τή διαμάχη στούς κόλπους τῆς Ἀντιπολίτευσης. Ἡ τελευταία θριαμβολόγησε, ὅπως ἦταν φυσικό, γιά τά ἀποτελέσματα, πού ὅμως – ἐκ πρώτης ὄψεως τοῦλάχιστον – δικαιολογοῦν πολλές ἐπιφυλάξεις.